

УДК 338.48

**АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ**

Гоблик-Маркович Н.М., Ільтьо Т.І.

**ANALYSIS OF DYNAMICS AND ACTUAL PROBLEMS IN THE DEVELOPMENT OF
THE SPHERE OF TOURISM**

Goblik-Markovich Nadia, Iltyo Tetyana

У статті розкрито актуальне питання розвитку туристичної сфери діяльності в Україні. Зокрема, проведено аналіз динаміки основних показників іноземних та туристичних потоків за 2010-2016 роки. Визначено проблеми розвитку туристичної галузі в Україні та досліджено основні чинники, що вплинули на виникнення несприятливої ситуації. Запропоновано перспективні напрями покращення розвитку туристичної сфери.

Ключові слова: туризм, іноземні потоки, туристичні потоки, в'їзний туризм, динаміка туристичних потоків, розвиток туристичної галузі, проблеми та перспективи розвитку туризму.

The article deals with the urgent issue of the development of tourism activities in Ukraine. The purpose of the publication is to study and analyze the dynamics of major tourist flows, as well as the disclosure of the main trends and problems in tourism development in Ukraine. On the basis of the accepted methods of analysis, synthesis, general features of the dynamics of the main indicators of foreign and tourist flows in Ukraine. The scientific novelty of the results obtained is the formation of a system of major negative factors that influenced the situation in the state as well as in the proposal of perspective directions for improvement of tourism industry development. The practical value of the results obtained is the possibility of using the results of the study for further analysis of tourism activity, as well as in developing measures on the prospects of industry development both at the national and regional levels.

After analyzing the situation in the tourism industry of Ukraine, we tried to highlight its main problems and find alternative ways to get out of the situation on the market. The most painful issue of the domestic tourism industry was that the Ukrainians are a kind of investors from foreign countries. We noted that the improvement of the technological base the level of service, the implementation of information technology, may not be how to increase the development of tourism industry in Ukraine. The tourist industry, albeit very slowly, begins to increase its performance. Therefore, an important direction for further research should be the development and substantiation of perspective strategies for the development of the tourism industry, taking into account the peculiarities of the developed regions of Ukraine.

Keywords: tourism, foreign flows, tourist flows, inbound tourism, dynamics of tourist flows, tourism development, problems and prospects of tourism development.

Розвиток туристичної сфери зумовлений створенням нових туристичних маршрутів, збільшенням інвестиційних надходжень у туризм, покращанням іміджу України, і відповідно зростанням кількості відвідувачів, як з інших регіонів країни, так і з сусідніх держав [1].

Питанням організації туристичної діяльності в Україні присвячені дослідження вітчизняних вчених, зокрема В. Кравців, В. Євдокименка, В. Мацоли, О. Гулич, Н. Гоблик-Маркович, Ф. Шандора та інших. Особливості розвитку світової туристичної галузі висвітлені у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: О. Джанджугазової, Ф. Котлера та інших. Незважаючи на велику кількість публікацій на тему розвитку туристичної сфери, завжди актуальними залишаються дослідження сучасних тенденцій, основних проблем та пошук нових, перспективних напрямів розвитку туризму.

Метою публікації є дослідження та аналіз динаміки основних туристичних потоків, а також розкриття основних тенденцій та проблем у розвитку туризму в Україні.

Сучасне інтегроване європейське суспільство диктує умови можливості бурхливого розвитку світового туризму. І, закономірно, постає питання про роль України на світовому ринку туристичних послуг. На сьогодні українські громадяни є своєрідними інвесторами зарубіжних країн, що є одним з найболючіших питань вітчизняної туристичної галузі. Адже туризм, за розрахунками фахівців, лише у вигляді податків міг би щороку приносити в державну скарбницю до 4 млрд доларів.

Незважаючи ще на досить нестабільну та загострену ситуацію на території України, все ж таки в останні роки спостерігаються певні позитивні тенденції щодо збільшення кількості в'їзних туристів. Щорічно Україну відвідують мільйони іноземців: хто у справах, хто провідати рідню, а деякі їдуть подивитися визначні пам'ятки.

За даними Укрінформ України, торік продовжилася тенденція збільшення кількості в'їзних туристів після дворазового падіння показника у 2014 році. Так, 2017 року Україну відвідало 14,6 млн іноземців, що майже на мільйон більше порівняно з попереднім роком. У 2013-му році Україну відвідало 25 млн. іноземних туристів, а у 2014-му - 12,5 млн. Відтоді кількість приїжджих зростає [2].

Звичайно, необхідно моніторити ринок і постійно популяризувати країну в інших регіонах і континентах, тому що традиційна наша аудиторія зосереджена у Центральній та Східній Європі, це в основному пострадянські країни, які звикли до нашого рівня сервісу. Аналіз динаміки іноземних потоків показує, що на перших місцях серед країн, туристи з яких їдуть до України, - Молдова, Білорусь, Росія, а далі йде Польща та Угорщина (рис.1).

Джерело: [2] Складено за даними держстату України

Рис.1. Динаміка іноземних потоків в Україну за 2010-2016 рр.

За аналітичними даними, в 2013 році в Україні побували 24,7 мільйона іноземців (без урахування транзиту через нашу територію), а в 2014 – лише 12,7 мільйона. Тут потрібно врахувати, що більша частина іноземців, які приїжджали до нас в попередні роки були з РФ, причому кількість російських громадян, які відвідали Україну, постійно зростала аж до 2013-го року. Так, в 2010 році в країну в'їхали близько 8 мільйонів росіян, а в 2013 - їх кількість за рік склала майже 11 мільйонів. У 2014 році кількість бажаючих поїхати в Україну росіян скоротилася більш, ніж в чотири рази – до приблизно 2,5 мільйонів чоловік, а в наступні два роки заляканих пропагандою росіян приїхало ще менше: в 2015-2016 роках їх було трохи більше мільйона щорічно [3].

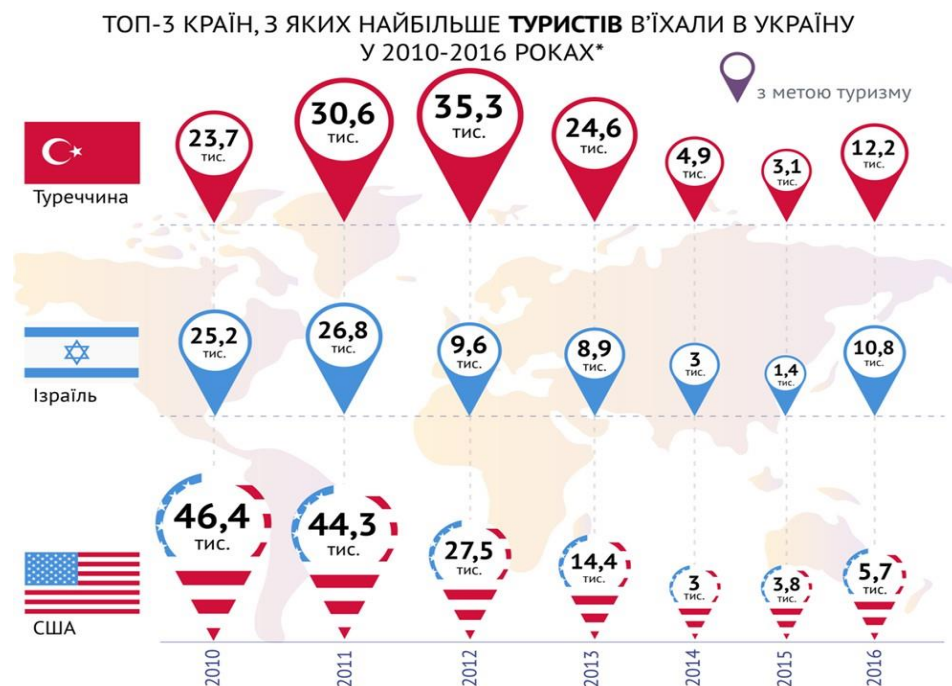
З 2014 року майже вдвічі зменшилася кількість білорусів, які відвідували Україну, що цілком пояснюється обстановкою в нашій країні. Так, в 2013-му з Білорусі до нас приїхали 3,4 мільйона чоловік, а в 2014-му – 1,6 мільйона, причому в наступні два роки тенденція збереглася.

При цьому громадяни Молдови в Україну як їздили, так і їздять – потік людей трохи змінився навіть з урахуванням початку бойових дій на Донбасі і коливається в районі більше чотирьох мільйонів чоловік в рік [3].

Що стосується не пострадянських країн, то найбільше туристів їдуть до нас з Туреччини, Ізраїлю та США, а також Німеччини і Великобританії, причому якщо в 2014-му році потік туристів з цих країн майже припинився і становив близько 3 тисячі в рік, то останніми роками ситуація почала виправлятися (рис. 2).

Також слід відмітити, що до 2013 року спостерігалась рівна кількість в'їжджаючих і виїжджаючих, а з 2014-го року виїжджаючих залишилося майже стільки ж, а ось в'їжджаючих

стало вдвічі менше. Після запровадження безвізу, влітку минулого 2017 року, розрив збільшився ще більше. Кількість виїжджаючих українців зросла до 28 млн, тоді як у 2016 р. їх було 23 млн осіб.

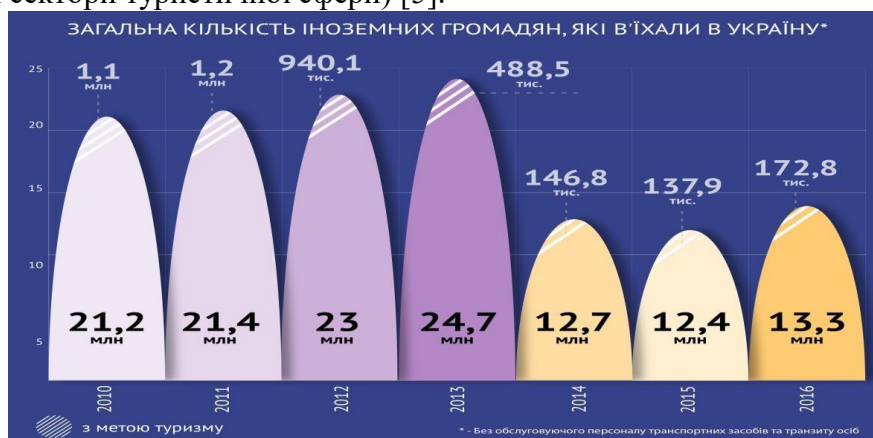

Джерело: [3] Складено за даними держстату України станом на 31.08.2017 року

Рис.2. Динаміка туристичних потоків в Україну за 2010-2016 рр.

Якщо ж говорити про структуру іноземних потоків, то, як було відмічено, у 2017 році Україну відвідали 14,6 млн іноземних громадян, 4 млн з яких приїхали на постійне місце проживання. У службових цілях до України в 2017 році вїжджали 88,9 тис. іноземців, як туристи - 38,6 тис. осіб [4].

В Україні до 2013 року динаміка туристичних потоків була позитивною (рис.3). Туристична галузь держави забезпечувала 1,6% ВВП, разом із взаємопов'язаними секторами економіки – до 9% ВВП та виступала значимим роботодавцем, що створює 1,3% робочих місць (до 9% – усі сектори туристичної сфери) [5].

Джерело [4]: Складено за даними держстату України станом на 31.08.2017 року

Рис. 3. Динаміка іноземних та туристичних потоків в Україну за 2010-2016 рр.

Позитивним моментом для збагачення держбюджету України було запровадження у 2010 році в дію туристичного збору, завдяки якому держава у 2016 року збагатіла на 54 млн грн (рис. 4).

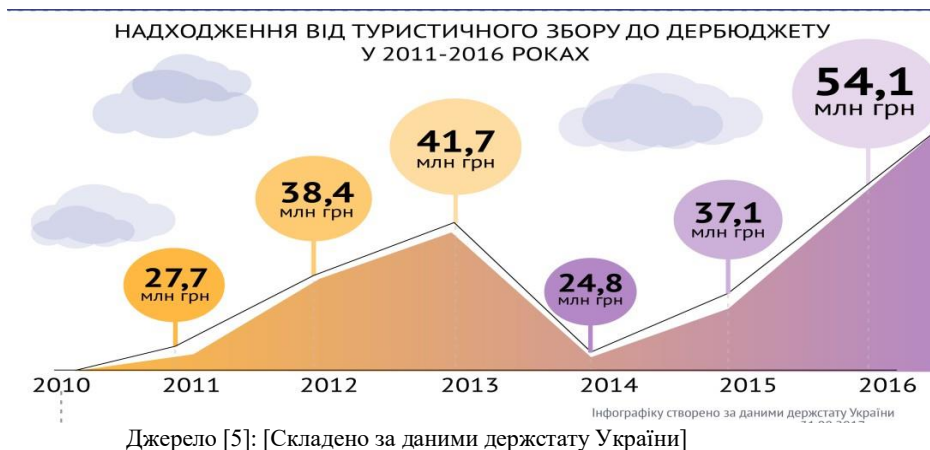

Рис. 4. Надходження від туристичного збору до держбюджету України за 2010-2016 рр.

У 2014 році Україну відвідало 12,7 млн. іноземних громадян, що на 49% менше ніж у 2013 році, кількість громадян України, які виїжджали за кордон, склала 22,4 млн осіб, що на 8% менше, знизилась кількість зареєстрованих внутрішніх туристів - до 322 тис. осіб, а екскурсантів - до 1,7 млн осіб. Кількість туристів – громадян України, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності протягом року, становила 2,4 млн осіб, іноземних туристів – 17 тис. осіб. Для переважної більшості туристів (92%) основною метою подорожі була організація дозвілля та відпочинку.

При проведенні дослідження сприйняття України серед іноземних туристів, які часто подорожують, було встановлено такі найперспективніші види туризму: відвідання культурно-історичних пам'яток (56 %) та сільський туризм (44 %). До перспективних для України видів туризму опитані зараховують також природні заповідники (44 %) та фестивальний туризм (39 %) [6]. «Трійку аутсайдерів» за цим показником формують «морські курорти» та «екологічний туризм» (обидва по 34 %), а також «паломництво» (23 %). Близько 37 % опитаних було важко оцінити наведені види туризму з огляду перспектив їх розвитку в Україні (рис.5).

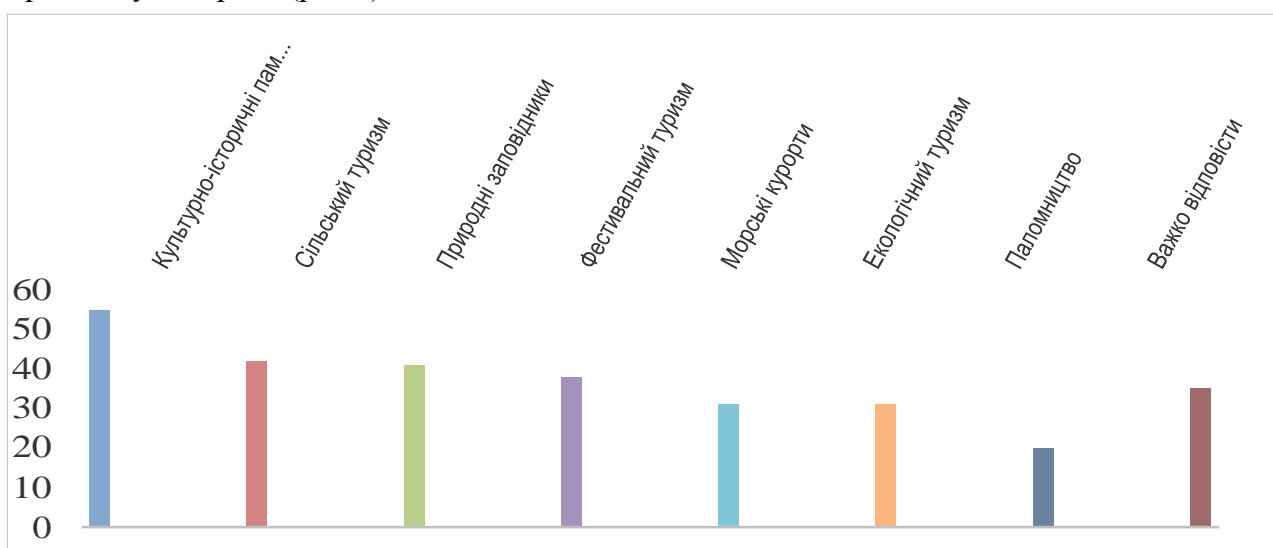

Рис.5. Найперспективніші види туризму серед іноземних туристів в Україні

Слід зазначити, що особливості географічного положення, сприятливий клімат, природно-ресурсний та історико-культурний потенціал України формують ґрунтовну платформу для розвитку внутрішнього туризму. Однак, на фоні світового туризму, що розвивається швидкими темпами, Україна виглядає досить скромно. На нашу думку, причини такого становища ховаються в негативних чинниках:

- ✓ складна соціально-економічна ситуація в країні;
- ✓ неврегульований механізм стимулювання туристичної галузі;
- ✓ відсутність ефективної стратегії розвитку;
- ✓ відсутність розгалуженої системи інформаційно-рекламного забезпечення діяльності галузі та туристичних представництв за кордоном;
- ✓ податкове законодавство, що не сприяє вкладенню інвестицій в інфраструктуру туризму;
- ✓ невідповідність наявної матеріальної бази (дороги, сервісне обслуговування) загальним міжнародним стандартам;
- ✓ відсутність інноваційних проєктів та наукових досліджень з питань розвитку туризму.

Звичайно, аби подолати всі ці перешкоди, необхідно прикласти багато зусиль та часу, використати передовий досвід провідних туристичних країн світу. Зокрема, враховуючи теперішні тенденції децентралізації в Україні, доцільним було б передати частину повноважень органам місцевого самоврядування, щоб вони розвивали індивідуальну політику розвитку туризму з врахуванням всіх особливостей свого регіону. В умовах кризи, коли дуже високим є психологічне навантаження та обмежена кількість сімейного бюджету, необхідно розвивати місцеві види туризму, які є дешевшими та можуть дати поштовх для розвитку сумісних з туризмом сфер економіки.

Вважаємо, що важливим поштовхом до розвитку тургалузі є покращення технологічної бази, за рахунок впровадження електронних інформаційних довідників щодо готелів, транспортних маршрутів і туристичних фірм з переліком і вартістю послуг, які ними надаються (в регіональному розрізі), а також підвищення сервісу обслуговування до європейського рівня.

Проаналізувавши ситуацію в туристичній галузі України, ми спробували виокремити її головні проблеми та знайти альтернативні шляхи виходу з ситуації, що склалась на ринку. Найбільш болючим питанням вітчизняної туристичної галузі було визначено, що українці є свого роду інвесторами зарубіжних країн. Нами відзначено, що інформаційні технології можуть неабияк збільшити розвиток туристичної індустрії України. Туристична галузь, хоч і дуже повільними кроками, починає збільшувати свої показники.

За результатами проведеного дослідження нами було визначено, що Україна має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму, за рахунок особливого географічного положення, сприятливих кліматичних, природних умов, а також наявності унікального історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів.

Отже, для реального та успішного розвитку туризму в Україні необхідні значні вдосконалення законодавства та поліпшення інвестиційної привабливості країни і окремих регіонів для залучення вагомих інвестицій. Шляхи розвитку туристичних напрямів, формування перспективних стратегій їх забезпечення будуть предметом подальших наукових пошуків.

Список використаних джерел

1. Гоблик-Маркович Н.М. Особливості сучасного розвитку туристичної сфери Закарпатської області /Н.М. Гоблик-Маркович //Актуальні проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку індустрії туризму в Україні та Польщі: матеріали четвертої міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. Саух І.В. – Житомир: Вид-во ЖФ КІБІТ, 2010 – С.175-177.

2. Тенденції збільшення кількості в'їзних туристів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2419333-ukrainu-torik-vidvidali-146-miljona-inozemnih-turistiv.html>.

3. Скільки іноземців відвідує Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2017/09/01/infografika/suspilstvo/skilky-inozemcziv-vidviduye-ukrayinu>.

4. Держстат підрахував, скільки іноземців відвідали Україну в 2017 році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/tourism/news/2390608-derzhstat-pidrahuvav-skilki-inozemciv-vidvidali-ukrajinu-v-2017-roci.html>.

5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

6. Брендинг. Дослідження сприйняття України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://brandukraine.org/k/>.

7. Гоблик-Маркович Н.М. Міжнародний досвід застосування маркетингових стратегій розвитку туризму/ Н.М. Гоблик-Маркович // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – Чернівці-Луцьк. – 2011. – Випуск II(42), Ч2, Т2 – С. 399-406 .

8. Джанджугазова Е.А. Маркетинг туристских территорий: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е.А. Джанджугазова. – М.: Издательский центр “Академия”, 2006. – 224 с.

9. Дубович І.А. Геополітичні та соціально-економгеографічні проблеми транскордонного співробітництва України/ І.А. Дубович // Історія української географії. – 2005. – Випуск 12. – С.105-109.

10. Указ Президента України «Про Основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року» (від 10.08.1999 № 973/99) – Режим доступу: <http://tourlib.net/zakon/tourism2010.htm>.

References

1. Goblik-Markovich N.M. (2010), Osoblyvosti suchasnoho rozvytku turystychnoi sfery Zakarpatskoi oblasti [Features of the modern development of the tourist sphere of the Transcarpathian region] “Current problems, current state and prospects of the tourism industry development in Ukraine and Poland”: Materials of the fourth international scientific-practical conference; edited by Sauk I.V., Zhytomyr: Publishing house ZHF KIBIT, P.175-177.

2. Tendentsii zbilshennia kilkosti viznykh turystiv [Trends in increasing the number of inbound tourists]. [Electronic resource]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2419333-ukrainu-torik-vidvidali-146-miljona-inozemnih-turistiv.html> [Accessed: February 11, 2018].

3. Skilky inozemtsiv vidviduie Ukrainu [How many foreigners are visiting Ukraine] [Electronic resource]. Available at: <https://www.slovoidilo.ua/2017/09/01/infografika/suspilstvo/skilky-inozemcziv-vidviduye-ukrayinu> [Accessed: February 11, 2018].

4. The State Statistics Committee has calculated how many foreigners visited Ukraine in 2017. [Electronic resource]. Available at: <https://www.unian.ua/tourism/news/2390608-derzhstat-pidrahuvav-skilki-inozemciv-vidvidali-ukrajinu-v-2017-roci.html> [Accessed: February 11, 2018].

5. State Statistics Service of Ukraine. – [Electronic resource]. – Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [Accessed: February 11, 2018].

6. Branding. Study of perception of Ukraine.- [Electronic resource]. - Available at: <http://brandukraine.org/k/> [Accessed: February 11, 2018].

7. Goblik-Markovich N.M. (2011), Mizhnarodnyi dosvid zastosuvannia marketynhovykh stratehii rozvytku turyzmu [International experience of applying marketing strategies of tourism development] Bulletin of Chernivtsi Trade and Economics Institute Economic sciences, Chernivtsi-Lutsk, Iss. II(42), Ч2, Т2, P. 399-406

8. Dzhandzhugazova E.A. (2006), *Marketynh turystskykh terrytori: ucheb. posobye dlia stud. vushh. ucheb. zavedenyi* [Marketing of tourist territories: a textbook for students of higher educational institutions], M.: Publishing Center "Academy", 224 p.

9. Dubovich I.A. (2005), *Heopolitychni ta sotsialno-ekonomheohrafichni problemy transkordonnoho spivrobitnytstva Ukrainy* [Geopolitical and socio-economic geographic problems of transborder cooperation of Ukraine], *History of Ukrainian Geography*, Iss.12, P.105-109.

10. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Osnovni napriamy rozvytku turyzmu v Ukraini do 2010 roku» [Decree of the President of Ukraine «About the Basic directions of tourism development in Ukraine till 2010»] (dated 10.08.1999 № 973/99) [Electronic resource] - Available at: <http://tourlib.net/zakon/tourism2010.htm> [Accessed: February 11, 2018].

УДК 669.13

WEARFIRMNESS THERMITE CAST IRON

Zhiguts Yuriy, Lazar Vasil, Hom'ak Bogdan

ЗНОСОСТІЙКІСТЬ ТЕРМІТНОГО ЧАВУНА

Жигуц Ю.Ю., Лазар В.Ф., Хом'як Б.Я.

The present paper the basic solutions to the problem of obtaining wearfirmness thermite cast iron examined the use of thermite cast iron, the benefits of combining thermite steels with metallothermic methods of getting is showed. The advantages of metallothermic synthesis methods include: autonomy of processes, independence of energy sources, simplicity of equipment, high-performance process and easy transition from experimental research to industrial production. The need to developed the technology of synthesis wearfirmness thermite cast iron, as a result of aluminothermic reactions and establishment of technological features' of synthesis it all led. At the first phase of the study of chemical composition of the synthesized wearfirmness thermite cast iron is determined. In continuation of studies microstructure, mechanical and technological tests were performed. Technological features of the synthesis process and the impact of components exothermic reaction were revealed. The result of comprehensive research was the development of fusion technology wearfirmness thermite cast iron "ОИ-1", "ОИ-3", "ИЧХ4Г7Д", "ИЧХ3ТД", setting of the charge for the synthesis of the specified cast iron, revealing the microstructure and mechanical properties of thermite steels, the research of technological properties of steel, namely the casting of properties and effects on the structure of individual alloying elements. In addition, the authors have set the limits and boundaries of creep for thermite cast iron and their dependence on temperature.

Keywords: *metallothermy, mechanical properties, thermite, wearfirmness cast iron.*

В даній роботі розглянуті основні рішення проблеми зносостійкості термітного чавуну з використанням термітного чавуну, показано переваги поєднання термітних сталей з металотермічними методами отримання. Переваги методів металотермічного синтезу включають: автономність процесів, незалежність джерел енергії, простоту обладнання, високопродуктивний процес та легкий перехід від експериментальних досліджень до промислового виробництва. Все це призвело до необхідності розробки технології зношення міцності термітного чавуну в результаті алюмотермічних реакцій та встановлення технологічних особливостей синтезу. На першому етапі дослідження хімічного складу синтезованої зносостійкості визначається термітний чавун. У продовженні досліджень мікроструктури виконані механічні та технологічні випробування. Виявлено технологічні